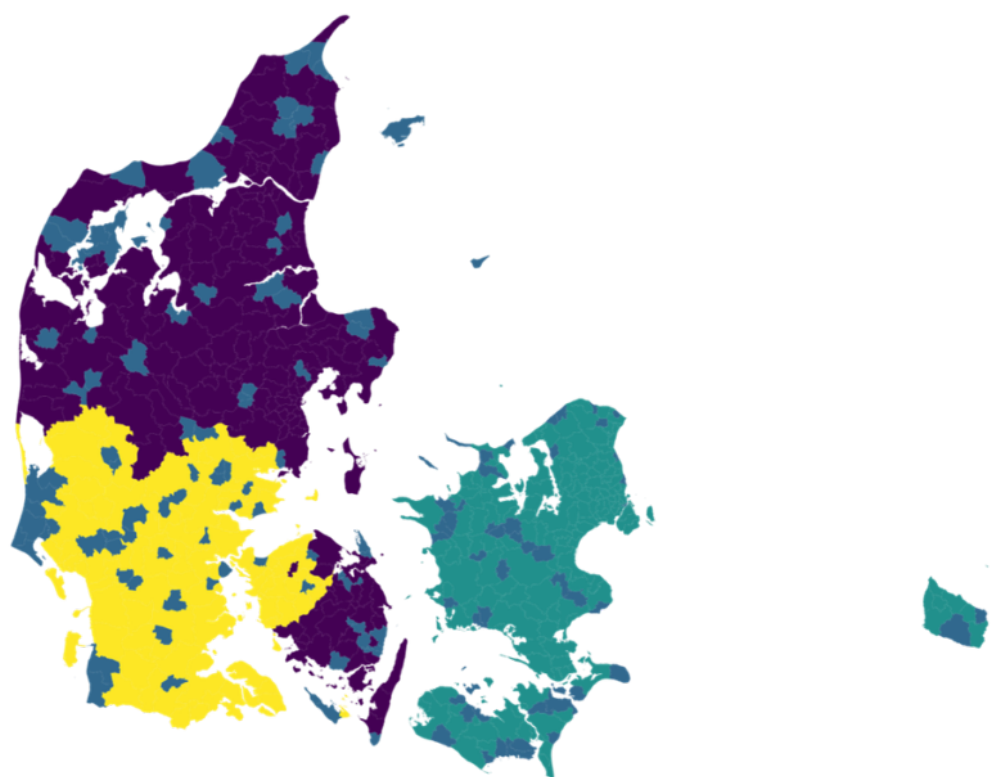

PRESSEMEDDELELSE

PRESSEMEDDELELSE - Staten taber markant færre penge på grænsehandel end hidtil antaget

Pressemeddelelse · Undervisning

Kortet viser, hvordan forskerne har inddelt Danmark. Husstandene i de gule postnumre bor under 150 kilometer fra nærmeste grænsebutik, og de mistede adgangen til grænsehandlen, da grænsen lukkede under coronanedlukningerne. De husstande sammenlignes med husstande i de lilla postnumre i resten af Jylland og på Fyn. De lilla husstande var ramt af samme nedlukning, men bor for langt væk til, at grænsehandel kan betale sig. Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm (grøn) er holdt ude, fordi de kan tilgå grænsehandel via bro og færge. De blå områder er postnumre uden husstande i panelet. Bjerg et al. (2026)

Skatteministeriet overvurderer, hvor meget den danske stat taber på moms og afgifter, når danskere krydser landegrænsen til Tyskland for at handle slik,

sodavand og øl. Sådan lyder en af konklusionerne i et nyt studie fra Københavns Universitet, som peger på, at grænsehandel ikke ødelægger afgifters virkning for langt de fleste danske forbrugere.

Vil højere afgifter – og dermed højere priser – på slik, sodavand og øl få grænsehandlen til at stige? Ja, lyder svaret ofte i den offentlige debat, hvor et af hovedargumenterne mod særskilte afgifter på usunde fødevarer længe har været, at højere priser vil få flere danskere til at tage turen over grænsen.

Men det argument udfordrer et hold af forskere fra Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi i et [nyt studie](#), der netop er udgivet i The Scandinavian Journal of Economics. De har analyseret danskernes indkøbsmønstre under corona-nedlukningerne i 2020 og 2021, hvor grænsehandel ikke var muligt. Mere specifikt har de undersøgt, hvor meget af den handel, der normalt foregår ved den dansk-tyske grænse, vender tilbage i danske butikker, når grænsehandel ikke er en mulighed.

”Det er markant mindre, end hvad de officielle danske myndigheder antager. De antager, at alle indkøb i Tyskland ville være gjort i Danmark, hvis grænsen var lukket. Men det viser vi, ikke er tilfældet,” fortæller ph.d.-studerende på Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi og medforfatter Magnus Munk Bjerg.

Ifølge [Skatteministeriet](#) tabte staten i 2019 1,16 milliarder kroner på grund af grænsehandel, når tobak ikke medregnes. Men forskernes vurdering er, at staten tabte markant mindre – nemlig 415 millioner kroner.

”Skatteministeriet bygger deres beregninger på, hvad danskerne køber i Tyskland. Men når vi vil sige noget om, hvad Danmark går glip af, så bliver vi nødt til at se på, hvad der sker med det danske forbrug. Og det er netop det, vi har gjort,” fortæller Magnus Munk Bjerg.

Og en af forklaringerne på, at danskerne ikke køber de samme varer i Danmark som ved grænsen, har han et bud på:

”Når man nu har pakket bilen, traileren og kørt langt, så vil man formentligt være mere tilbøjelig til at købe en masse ekstra ting for at få turen til at gå i balance,” fortæller Magnus Munk Bjerg.

Grænsehandel er primært et lokalt fænomen

I studiet sammenligner forskerne indkøb gjort af husstande tæt på grænsen og husstande så langt væk, at grænsehandel aldrig har været en økonomisk gevinst for dem.

De finder, at husstande inden for 30 kilometer fra grænsen øgede deres udgifter til nydelsesmidler, altså slik, chokolade, chips, sodavand, øl, vin og spiritus med 109 procent i danske butikker, da grænsen lukkede.

Samlet brugte husstandene inden for 150 kilometer i gennemsnit 21 procent flere penge på nydelsesmidler som følge af grænselukningen. Efter 120 kilometer fra grænsen kunne forskerne ikke måle nogle ændringer i husstandenes forbrug.

Forskerne understreger, at grænsehandel fortsat spiller en stor rolle for de borgere, der bor tæt på grænsen. Men studiets resultater kommer med en vigtig pointe:

”Hvis det politiske mål med en afgift på denne slags varer er at tjene flere penge til den danske stat og forbedre folkesundheden, så tyder det på, at de effekter vil have fuld gennemslagskraft for langt de fleste danske husholdninger,” fortæller postdoc og medforfatter Carl-Emil Pless.

I tilfælde af at der kom en højere afgift på nydelsesmidler fra i morgen, tyder resultaterne på, at det primært vil være de borgere, som bor tæt på grænsen, som vil gøre deres indkøb på den anden side af landegrænsen.

”Det kan godt være, at nogle i grænselandet vil køre endnu mere til Tyskland end de gjorde i forvejen, men det er en relativt snæver gruppe i det store hele. Der er derfor tale om en primært lokal effekt snarere end en national effekt,” fortæller Carl-Emil Pless.

Den optimale afgift på nydelsesmidler kunne ifølge forskerne derfor godt se anderledes ud:

”Vi siger ikke, hvor høj den skal være. Men vi viser, at grænsehandel bør fylde mindre, når det kommer til at beslutte, hvordan en afgift på usunde fødevarer bør se ud,” afslutter Magnus Munk Bjerg.

Faktaboks: Forskel på Skatteministeriets tal og forskernes tal

Skatteministeriet vurderer, at Danmark årligt taber cirka 1,5 milliard kroner på grund af grænsehandel med nydelsesmidler, fraregnet tobak. Det tal kommer de frem til på baggrund af data fra danskernes indkøb i grænsebutikkerne.

Forskerne udfordrer dette tal på baggrund af en analyse, der bygger på data fra danske husholdningers indkøb under de to corona-nedlukninger i 2020 og 2021, som gjorde grænsehandel umuligt. Forskerne bruger Skatteministeriets tal fra 2019 til at sammenligne tabet af grænsehandel med. Det år vurderede ministeriet, at tabet på grænsehandel var 1,16 milliarder kroner.

Forskernes analyse viser, at danskerne kun køber en mindre del af de varer i Danmark, som de før købte i Tyskland. Dermed er vurderingen, at det økonomiske tab for den danske stat er markant mindre. Helt præcist burde tabet ligge på 415 millioner kroner – altså næsten tre gange mindre end hvad Skatteministeriet vurderer.

Faktaboks: Om studiet

[Studiet](#) er netop blevet udgivet i The Scandinavian Journal of Economics.

Forskerne har data fra YouGov Shopper-panelet. Det er et panel af danske husstande, der løbende registrerer deres dagligvareindkøb. Resultaterne er efterprøvet på et uafhængigt datasæt fra Spenderlog.

Følgende forfattere fra Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi har bidraget til studiet: Magnus Munk Bjerg, Carl-Emil Pless, Christopher Posselt og Sinne Smed.

For yderligere information:

Magnus Munk Bjerg, Københavns Universitet, 28 94 53 33, magnus.bjerg@ifro.ku.dk

KILDE / LOGO / FOTO: Københavns Universitet

Online: <https://pressemeddelelse.dk/pressemeddelelser/pressemeddelelse-staten-taber-markant-faerre-penge-paa-graensehandel-end-hidtil-antaget/>

Pressemeddelelsen er videreformidlet af Pressemeddelelse.dk. Pressemeddelelse.dk er ikke ansvarlig for indholdet. Spørgsmål til indholdet rettes til Københavns Universitet.